

Johtaja Raakel Tiihonen

8.3.2016

Eduskunnan sivistysvaliokunta

HALLITUKSEN ESITYS LAIKSI OPISKELIJAVALINTAREKISTERISTÄ, KORKEAKOULUJEN VALTAKUNNALLISESTA TIETOVARANNOSTA JA YLIOPILASTUTKINTOREKISTERISTÄ ANNETUN LAIN SEKÄ YLIOPILASTUTKINNON JÄRJESTÄMISESTÄ ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA (HE 12/2016 vp)

Totean lausuntonani hallituksen esityksestä seuraavan.

Ylioppilastutkinnon siirtyessä vähitellen sähköisiin kokeisiin, on ylioppilastutkinnon järjestämisestä annettavaan lakiin tehtävät selvennykset sähköisistä kokeista kirjallisten kokeiden ohella tarpeellisia. Sen sijaan ylioppilastutkintorekisterin tietosisällön laajentamista muuhun kuin suoraan ylioppilastutkinnon suorittamiseen tulisi hallituksen esityksessä vielä tarkentaa ja varmistua siitä, että päällekkäistä tietojärjestelmäkehittämistä ei valtionhallinnossa tehdä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistänyt yhdessä Opetushallituksen kanssa kehittämishankkeen, jonka tehtävänä on suunnitella, toteuttaa ja käyttöönottaa todennetun osaamisen rekisteri (aiemmin TOR, nyt rekisterin nimeksi on valittu Koski), joka muodostaa viranomaisen todentaman osaamisen päätietovarannon. Koski tulee muodostamaan tutkintotiedon päätietovarannon, joka sisältää tiedon kunkin suomalaisen oppijan todennetusta osaamisesta, yksittäisestä opintosuorituksesta tutkintotasoon asti. Tavoitteena on, että viranomaistietovaranto korvaa paperisen todistuksen ensisijaisena asiakirjamuotona.

Koski helpottaa ja sujuvoittaa asiointia sekä vähentää eri hallinnonalojen päällekkäistä virkатыötä. Kansalaiset ja viranomaiset tulevat saamaan tarvitsemansa tiedot luotettavasti yhdestä paikasta. Lisäksi suoritustiedot ovat pitkäaikaisesti, turvallisesti ja luotettavasti kansalaisen saatavilla. Tietovarannosta voidaan jakaa tietoja luotettavasti niitä toiminnassaan tarvitseville viranomaistoimijoille (esimerkiksi opetuksen ja koulutuksen järjestäjät, kunnat, OKM, OPH, YTL, KELA, Eläketurvakeskus, TE-hallinto, Kansallinen arviointivirasto KARVI, VM, Valvira, Tilastokeskus, Maahanmuuttovirasto).

Koski vähentää erillisten ja päällekkäisten rekisterien ylläpitotarvetta ja pienentää siten tietojärjestelmien ylläpitokustannuksia. Tiedot kerätään suoraan opetuksen ja koulutuksen järjestäjiltä niiden opintohallinnon järjestelmistä rajapintojen kautta. Kosken rekisterinpitäjä on Opetushallitus. Palvelu otetaan käyttöön vaiheittain vuodesta 2017 alkaen, jolloin on tarkoitus siirtää ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja perusopetuksen opinto-oikeus-

ja suoritustiedot. Vuonna 2018 palvelu tarjoaa tiedot hyödynnettäväksi eri viranomaisille ja täydessä laajuudessaan palvelu on käytettävissä vuonna 2019.

Eri tietojärjestelmien yhteensovittamiseksi on tärkeä rajata yksiselitteisesti, mihin rekisteriin koulutusta koskevat tiedot talletetaan. Opetushallituksen mukaan ko. tiedot olisi järkevämpää siirtää tulevaisuudessa vastaisuudessa Koski-rekisteriin, johon rakennetaan tiedonsiirrot esimerkiksi lukion oppimäärille. Tiedon hallinnointi voi olla ylioppilastutkintolautakunnassa, jos se on toiminnan kannalta tarkoituksenmukaista eli tiedot voisivat olla loogisesti osa ylioppilastutkintorekisteriä, mutta fyysinen tiedonkeruupaikka olisi Koski- rekisteri.

Ministeriössä on jo käynnistynyt Koski-rekisterin lainsäädäntövalmistelu, jossa tullaan tarkastelemaan myös ylioppilastutkintorekisteriä koskevat säädökset osana kokonaisuutta. Tämän vuoksi tässä vaiheessa ylioppilastutkintorekisteriä koskevan säädösmuutoksen tulisi koskea vain välttämättömiä, sähköistä ylioppilastutkintoa koskevia muutostarpeita. Näin vältettäisiin mahdolliset päällekkäisyydet sekä tietojärjestelmätyössä että säädösvalmistelussa. Ylioppilastutkintorekisteri, opiskelijavalintarekisteri, korkeakoulujen VIRTAtietovaranto ja uusi Koski-rekisteri muodostavat loogisen tietokokonaisuuden, joka edellyttää säädösvalmistelua tukemaan yhtenäistä tietoarkkitehtuuria ja kokonaistaloudellista tietojärjestelmähanketta.

Muutokset ehdotetaan tuleviksi voimaan 1.8.2016 sähköisesti toteutettujen kokeiden osalta. Tämä on varmasti tarkoituksenmukaista. Hallituksen esityksestä ei kuitenkaan käy ilmi poikkeavaa voimaantuloa koulutusta koskevien siirrettävien tietojen osalta. Viitaten edellä mainittuun yhteyteen Koski-rekisteriin, asia olisi syytä selkiyttää yhteistyössä hankkeiden välillä. Yli päätään uusien tietojen osalta aikataulu vaikuttaa tiukalta kun tavoitellaan tiedonsiirtoja lukioista, joissa on käytössä erilaisia opiskelijahallintojärjestelmiä ja myös ylläpidetyn tiedon sisällöissä ja määrittelyissä voi olla epäyhtenäisyyttä.

Esityksen mukaan taloudellisia vaikutuksia ei ole. Nähtävästi Ylioppilastutkintolautakunnan tietojärjestelmähankkeen kannalta kustannusvaikutukset ovat vähäisiä. On kuitenkin todennäköistä, että muutos tuo kustannusvaikutuksia koulutuksen järjestäjille, koska muutokset tietosisältöihin edellyttävät opiskelijahallinto-ohjelmien päivityksiä.

Toivon hankkeiden välillä tiivistä yhteistyötä, jossa voitaisiin esimerkiksi opintopolussa toteutettu sähköinen asiointi tarjota myös ylioppilastutkintoon osallistuvien asioimiseen.